

Yeni Petrol Yasa Tasarısı-II

Elk. Müh. Salih Ertan
salih.ertan@emo.org.tr

Derginizin bir önceki sayısında yayımlanan inceleme yazısının devamında, ilk bakışta enerji konusuyla doğrudan ilgili görünmemekle birlikte, bununla güçlü bir şekilde ilişkili bir konuya değinmek istiyoruz: Ege Kıta Sahanlığı ve Doğu Akdeniz'deki hükümler alanlarının belirlenmesi...

Altını çizerek belirtmek gerekir ki, Yeni Petrol Yasa Tasarısı gibi, bir diğer sıcak gündem maddesi olan Ege Kıta Sahanlığı konusu da, günümüzde tek bir sorunsalın bütünlüycü parçalarıdır. Bu noktada bir belirleme yapalım: başta Karadeniz olmak üzere, son yıllarda, ülkemizi çevreleyen denizlerde, zengin hidrokarbon (petrol, doğalgaz, gaz hidratları) yataklarının bulunduğu dair güçlü bilimsel bulgular edinilmiştir. Kısacası, "Türkiye'nin petrol ve doğalgazı denizlerde" iddiası bir abartı sayılmamalıdır.

Ege Kıta Sahanlığı konusunda Yunanistan ile 70'li yılların ortasında baş gösteren anlaşmazlık, günümüze kadar uzanmış bulunuyor. 70'li yıllarda Ankara ile Atina arasında ortaya çıkan söz konusu anlaşmazlığın, Yunanistan'ın AB'ye tam üyeliği ile birlikte, Ankara-Brüksel eksenine kayarak, dolaylı bir şekilde de olsa, Türkiye ile AB arasında çözümlenmesi gereken bir sorun kimliğine büründüğü görünüyor. Yunanistan'ın doğal müttefiki konumundaki "Gü-

ney" Kıbrıs Cumhuriyeti'nin (GKC) de Birliğe alınmasıyla birlikte, denizlerdeki çıkarlarını savunmak konusunda, Türkiye'nin zorlu bir döneme girdiği de aşikârdır.

Diğer taraftan, "Mavi Marmara" olayına bağlı olarak, Türkiye ve İsrail arasındaki ilişkilerin kopma noktasına gelmesinin hemen ardından, GKC ile "Ortay Hat Anlaşması" yapan İsrail'in de Doğu Akdeniz'de Türkiye'ye karşı bir konuma geçtiği gözleniyor. 2011 Eylül ayında, GKC ile yaptığı anlaşma kapsamında, Kıbrıs'ın güneyindeki 12. Parselde petrol arama sondajları başlatan Noble şirketine karşı, emektar Piri Reis araştırma gemisinin "iki boyutlu sismik" (2B-Sismik) araştırma yapmak üzere, AKP Hükümeti tarafından, anılan bölgenin bitişiğindeki bölgeye apar topar gönderilmiş olduğu anımsanacaktır. Piri Reis ile yapılan bu çalışmayı izleyen günlerde, Yunanistan, GKC ve İsrail tarafından, Doğu Akdeniz'de ortak bir enerji stratejisinin oluşturulacağı ve kapsamlı bir işbirliğinin başlatılacağı yönündeki muhtelif açıklamalar yerli ve yabancı medyada geniş olarak yer aldı. T.C. Dışişleri Bakanlığı tarafından, Türkiye'nin aleyhine olan bu gelişmeye karşı nasıl bir önlem alınacağı konusunda hiçbir bilgimiz bulunmuyor. Esasen, o günlerde Suriye konusunu Türkiye'nin iç sorunu haline getirmek yolunda uğraş veren

Hükümet'in bu konuda duyarlı olduğuna dair bir belirti de görülüyor.

AKP, iktidara geldiği 2002 yılından bu yana, tutarlı ve gerçekçi bir enerji politikası oluşturmadığı gibi, denizlerde ülkemiz ve halkımızın çıkarlarını kollayıcı bir tutum içinde de olmamıştır. Görünen odur ki, AKP Hükümetleri, Türkiye'nin yaşamsal çıkarları alanında, strateji ve politikalar oluşturmak konusunda isteksiz veya en ılımlı, iyimser ifadeyle beceriksiz olmuşlardır. AKP'nin denizlerimizde takındığı vurdumduymaz, ilgisiz ve etkisiz tavrını somutlaştırmak amacıyla, 2003 yılına gidelim:

18.02.2003 tarihinde GKC, Mısır ile Ortay Hat Anlaşması bağtılar. Bu anlaşmanın uluslararası hukuk alanındaki temeli 1982 yılında BM çatısı altında kaleme alınan Deniz Hukuku Üzerine BM Konvansiyonu anlaşmasıdır (Türkiye 1982 Konvansiyonu henüz onaylamamış bulunuyor). Buna göre, iki ülke arasında kalan deniz sahasında egemenlik alanları belirlenmiş olmaktadır. Bu gelişme üzerine, Türkiye'den cılız itiraz ve protesto sesleri yükselir; Ancak, dikate alınmaz ve anlaşma yürürlüğe girer. Türkiye 1982 Konvansiyonunu, adaların kıta sahanlığı olduğuna işaret eden 121. Madde nedeniyle, onaylamaya yanaşmamıştır. Ege adalarının özel konumuna ve bundan kaynaklanan duruma bağlı olarak, bu

itiraz haklı ve yerindedir. Bu konunun detaylı olarak irdelenmesine burada yer verilmeyecektir.

GKC, Mısır ile yaptığı Kıta Sahanlığı (Ortay Hat) anlaşmasının ardından, kendi egemenlik alanı saydığı bölgede 2B-Sismik araştırma çalışmalarını başlatır. Bunu izleyen yıllarda AKP Hükümeti'nin caydırıcı bir tavır takındığı gözlenmiyor. 2007 yılına gelindiğinde GKC, bu defa Lübnan ile bir Kıta Sahanlığı anlaşması yapar ve bu arada Üç Boyutlu Sismik araştırma aşamasına gelir. AKP Hükümetinin bu gelişme karşısında da bir duruşu yoktur; Nihayetinde, en uygun konumlar belirlenerek arama sondajları başlatılır. AKP Hükümetleri bu süreç boyunca tamamen etkisiz ve pasif bir konumda kalarak, Türkiye'nin çıkarlarını korumak ve kollamak konusunda yetersiz, dahası, görünen odur ki ilgisiz kalmıştır. Gafletten daha iyi bir olasılıkla, velev ki T.C Dışişleri Bakanlığı'ndan bazı itiraz sesleri yükselmiş olsa da, bu tepkilerin Türk basınında dahi yer almayacak denli, her hangi bir ağırlık ve muhatabı üzerinde herhangi bir etkiden yoksun olması, elbette ki, düşündürücüdür.

Deniz konusunda izlenen dış politika, daha doğru bir ifadeyle ilgisizlik ve politikasızlık, kendisini bir örnekte açıkça ortaya koyuyor. AKP Hükümeti, KKTC ile bir Kıta Sahanlığı Anlaşması yapmak için neden on yıl beklemiştir? Bu anlaşma, doğru ve tutarlı bir dış politikasının gereği olması varsayımıyla, neden Noble şirketinin sondajlara başladığı günlere kadar bekletilmiştir? Bu soru ortadayken AKP Hükümeti'nin konuya doğrudan ya da dolaylı olarak (AB) muhatap konumundaki ülke ve odaklarca ciddiye alınması olasılığı var mıdır?

T.C. Başbakanı kabineden on bakanın da katıldığı 320 kişilik kalabalık bir heyetle 2010 yılı Mayıs ayı içerisinde Yunanistan'a bir ziyaret

gerçekleştirmiştir. Üst Düzey Türk-Yunan İş Konseyi'nin birkaç gün süren toplantıları esnasında, Ege Kıta Sahanlığı konusunda iki ülkenin başbakanları düzeyinde yapılan görüşmelerde belirgin bir ilerlemenin sağlanmış olduğu yönünde haberler Türk ve Yunan basınında yer almıştı. Mevcut koşullar altında, bu konuda varılacak çözümün Türkiye'nin lehine olamayacağı açık seçik ortadaydı. Bugün de durum aynıdır. Türk-Yunan İş Konseyi'nin ikinci toplantısı geçtiğimiz günlerde (4-5Mart) İstanbul'da gerçekleştirildi. Yunanistan Başbakanı Antonis Samaras birçok bakanın da içinde yer aldığı kalabalık bir heyetle ziyaret ettiği İstanbul'da Türk mevkidaşı ile birçok konu arasında Ege Kıta Sahanlığı konusunda da görüşmeler yaptı. Bu konudaki gelişmeler hakkında medyaya sızan bir bilgi yok. Bütün bildiğimiz T.C. Başbakanının iki konuyu önem bakımından liste başı tutmuş olduğudur: Atina'daki camini yapımı ve Büyüka'daki ruhban okulunu açılması... T.C Başbakanı Ege Kıta Sahanlığı konusunu işte bu iki konu ölçüsünde önemli saymayan, ciddiyetsiz, ilgisiz (keşke cahilce diyebilseydik!) bir tutum içerisinde!

Bundan birkaç hafta önce Samaras ile bir araya geldiği Doha kentindeki bir toplantı da da, cami ve ruhban okulu dışında bir konunun ele alındığına dair bir iz bulunmuyor. Oysa Samaras, geçtiğimiz Ocak ayının başında, Yunanistan'ın BM'ye başvurarak Ege'deki egemenlik alanlarının belirlenmesi konusunda hakemlik talep edeceğini ve akabinde Ege'de sismik araştırmalara başlamayı hedeflediklerini açıkça ifade etmişti. AKP'den buna karşı yine bir ses yok! Ve nitekim 20.02.2013 tarihinde Yunanistan Dışişleri Bakanı Avramopoulos BM Genel Sekreterine bu yönde bir sözlü nota vermiş bulunuyor. Bu arada Samaras'ın bir planı da var:

Samaras, Kıbrıs'ın güneyinde, denizde kurulacak bir platform üzerinden, İsrail ve Mısır'da yeni bulunmuş sahalar ile GKC'nin 1982 Konvansiyonuna göre egemenlik alanında üretilecek doğalgazın, Türkiye "by-pass" edilerek, deniz tabanından geçirilecek bir boru hattı vasıtasıyla AB ülkelerine ulaştırılmasını öneriyor. Mısır, İsrail ve GKC'nin kıta sahanlıklarında çıkarılacak doğalgaza Girit Adası'nın güney ve batısında, bundan sadece birkaç yıl önce saptanmış doğalgaz kaynaklarının da eklenmesiyle, Samaras'ın önerdiği hat üzerinden, 2020 yılından itibaren 25-30 milyar m³ doğalgazın AB ülkelerine temin edilmesi planlanıyor. Anılan alanlarda, ilk bulgular ışığında, en az 3,5 trilyon m³ doğalgaz rezervi bulunabileceği kestiriliyor.

Bütün bunlara karşın AKP'nin yaptığı bir şey yok mu? Olmaz mı? Geçtiğimiz Şubat ayı başında, Enerji Bakanlığı ve TPAO üst düzey yetkilileri, Dubai'de mukim bir Norveç şirketi olan Polarcus firmasından "Polarcus Samur" isimli 3B-Sismik araştırma gemisinin satın alındığını müjdelediler (!) Hepimizin gözleri içine bakarak "Barbaros Hayreddin Paşa" ismi verilen yeni geminin 130 milyon US Doları mal olduğu söylendi. Doğrusu: gemi 213 milyon US Doları mal olmuştur. Aradaki fark önümüzdeki üç yıl boyunca kiralanacak yabancı uyruklu bilimsel araştırma personeline ödenecektir. Demek oluyor ki, 2023 yılında dünyanın en büyük 10 ekonomisi içinde yer alacağı iddia edilen (!) Türkiye'nin bu gemideki teçhizatı çalıştırarak veri elde edecek personeli bulunmuyor! Akla hemen şu soru takılıyor:

Barbaros Hayreddin Paşa ile denizlerimizde elde edilecek verilerin yabancı petrol şirketlerinin eline geçmemesi olasılığı acaba var mıdır? Kesinlikle yoktur! TPAO'ya tahsis edilen gemi ile toplanacak son derece değerli ve kritik bilimsel veriler, hiç kuş-

kusuz ki, yabancı ellere geçecektir! Aslında, “ne bu perhiz, ne bu lahana turşusu”, diye sormak gerekiyor. Derginizin bir önceki sayısında belirttiğimiz üzere, Yeni Petrol yasa Tasarısı, dünyada bir benzeri görülmemiş şekilde TPAO’yu fiilen ortadan kaldırmaktadır. Yasanın yürürlüğe girmeyle, tamamen etkisiz bir konuma getirileceği anlaşılan TPAO’nun söz konusu gemiyi edinmesi başlı başına tuhaf bir durum olarak ortaya çıkıyor.

Dahası, “Polarcus Samur” 2008 yılında MTA tarafından satın alınmak istenmişti. Başlangıcı 2002 yılına kadar giden ve MTA’nın bir 3B-Sismik gemi edinmesini konu alan bir süreç günümüze kadar uzanıyor. MTA gemisi içinde bulunduğumuz bu günlerde, Tuzla’da yer alan bir tersanede kızağa konulmuş ya da konulmak üzeredir. Bu geminin 2015 yılında denize indirilmesi hedefleniyor. Nihayet işte bu noktada, Enerji Bakanlığı çatısı altında kendi içinde tutarlı (!) ve hesap edilmiş bir plan kendini gösteriyor. MTA gemisinin üç yıl alacak yapım süresi nedeniyle “Polarcus Samur” üç yıllığına personeli ile birlikte kiralanmış oluyor. MTA gemisi-

nin maliyeti de 130 milyon US Dolar dolayında...

Bu arada, TÜBİTAK’ın 2008 yılında o dönemdeki DPT’ye onaylatarak bütçesini oluşturduğu bir araştırma gemisinin de Tuzla’da denize indirildiği haberini aldık. TÜBİTAK yetkililerinin ifadesine bakılırsa, sadece 13,8 milyon TL’ye (7,6 milyon USD!) mal edilmiş bulunan bu geminin yukarıda anılan geminin birçok işlevini de yerine getirebileceği görülüyor. Tam bir plansızlık, başıbozukluk ve karmaşa...

Enerji Bakanı diyor ki, Barbaros Hayreddin Paşa’nın ilk seferi Karadeniz’de planlandı (Gemi şu anda Karadeniz’de). Karadeniz’de, devam ediyor Sayın Bakan, gemi testlere tabi tutulacak; Eğer uygun olduğu görülürse, Barbaros Hayreddin Paşa, Akdeniz’e de yollanacak. Soru şu: siz bu gemiyi gerekli testler yapmadan, üstelik 213 milyon USD bedel ödeyerek mi aldınız? Enerji Bakanımız ağızına geldiği gibi ve pervasızca konuşuyor! İşte budur hal-pür mealimiz! Başka neler söylüyor Sayın Enerji Bakanı? Bir yıl kadar geriye saralım:

28 Aralık 2011 günü Sayın Taner medyaya demeç veriyor; Hükümetimiz Rusya’nın “Güney Hattı” projesini desteklemeye karar vermiştir. Hemen arkasından ekliyor; Rusya’dan alınan doğalgaz fiyatlarında %10 oranında indirim olacaktır. Bu iki olayı bağlamak için akıllı olmaya gerek yok. O indirim zaten olacaktı. NABUCCO projesini, Türkiye’nin fikir müellifi olduğu NABUCCO projesinin önünü kesmek için bizzat Putin tarafında 2008 yılında ortaya atılmış bir projeyi desteklemek ancak AKP’ye yakışan, ilkesiz, ulusal çıkarları gözetmek bir yana, “ayaklar altına alan” bir tavır olabilirdi. İlkesiz, tavizkar ve teslimiyetçi politikalar; İşte AKP’nin genetik karakteri, “fıtratı”... Bu müjdeye inanmakta zorlanmış olsa gerek ki, Rus Enerji Bakanı bu gelişme üzerine, “bu bizim için bir yılbaşı hediyesi” oldu, diyerek şaşkınlığını ifade etti. Böylece sözü bağlamış olduk. Yukarıdaki satırlarda, enerji ve dış politikanın hassas konuları arasındaki güncel ilişkiye, AKP’nin bu ülkenin “makûs talihini” belirlediği gerçeğine, bir ışık tutmuş olduğumuzu umuyoruz.

Geleneksel Bahar Balosu

18 Mayıs 2013 Cumartesi // Sürmeli Efes Oteli Kuşadası

Çift Kişilik Odada kişi başı
110 TL/ Tam Pansiyon

Tek Kişilik Oda
176 TL/Tam Pansiyon

Ekstra Yatak
82 TL

Ebeveynleri ile aynı odada kalmak koşulu ile birinci çocuk 0-12 yaş ücretsiz, ikinci çocuk 2-12 yaş 50 TL

Tam Pansiyon : Cumartesi öğle yemeği, konaklama, açık büfe sabah kahvaltısı, açık büfe öğle yemeği, kırmızı etli set menü gala yemeği, gün boyu (10:00-02:00 arası) yerli alkollü ve soft içecekler, snack türü yiyecekler, kurabiyeli çay saati ve KDV dahildir.

Ücretsiz etkinlikler : Türk hamamı, sauna, açık ve kapalı yüzme havuzları, animasyon etkinlikleri, jimnastik salonu, spor alanları (tenis, basketbol, minigolf)

*Gala Yemeği (dış katılımcı) 60 TL

Bilgi ve İletişim : EMO İzmir Şubesi • Tel : 0232 489 34 35 • Faks : 0232 445 49 49 • e-posta : izmir@emo.org.tr